

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 13 kwietnia 1927 r.

w sprawie zmian i uzupełnień niektórych postanowień ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych Wojska Polskiego.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji oraz ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. № 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Art. 1. W ustawie z dnia 18 lipca 1924 r. o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych Wojska Polskiego (Dz. U. R. P. № 72, poz. 698) wprowadza się następujące zmiany i uzupełnienia:

- 1) Art. 5 otrzymuje następujące nowe brzmienie:
„Szeregowi dzieli się na:
  - 1) szeregowych, wykonywających obowiązek powszechnej służby wojskowej, wśród których rozróżnia się:
    - a) szeregowych, odbywających służbę wojskową obowiązkową lub ochotniczą na mocy ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej, czyli szeregowych służby czynnej,

- b) szeregowych, wykonywających powszechny obowiązek służby wojskowej w rezerwie, czyli szeregowych rezerwy,
- c) szeregowych, wykonywających powszechny obowiązek służby wojskowej w pospolitem ruszeniu, czyli szeregowych pospolitego ruszenia;
- 2) szeregowych, pełniących czynną służbę wojskową na mocy dobrowolnego zobowiązania, wśród których rozróżnia się:
  - a) podoficerów zawodowych,
  - b) szeregowych nadterminowych,
  - c) szeregowych uczniów szkół wojskowych”.
- 2) Tytuł II otrzymuje następującą nową nazwę:

„TYTUŁ II.

Szeregowi służby czynnej”.

- 3) Art. 11 otrzymuje następujące nowe brzmienie:
„Szeregowym staje się każdy, kto został przyjęty do służby wojskowej w myśl ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej, z chwilą zaliczenia do stanu faktycznego jednej z formacji wojskowych w sposób, który ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych”.
- 4) W art. 15 punkt a-1 należy po słowach „strzelcach podhalańskich” wstawić „bataljonach strzelców”.
- 5) Art. 16 otrzymuje następujące nowe brzmienie:
„Szeregowi, którzy ukończą z pomyślnym wynikiem

szkołę podchorążych rezerwy, otrzymują tytuł podchorążego rezerwy.

Z tego tytułu nie korzystają wymienieni szeregowi w czasie należenia do grupy szeregowych uczniów szkół wojskowych.

U szeregowych pospolitego ruszenia zmienia się ten tytuł na tytuł podchorążego pospolitego ruszenia.

Osoby, którym przysługuje tytuł podchorążego rezerwy, względnie podchorążego pospolitego ruszenia, tracą ten tytuł na skutek:

- 1) osiągnięcia stopnia oficerskiego,
- 2) prawomocnego wyroku sądowego, pociągającego za sobą degradację,
- 3) orzeczenia komisji dyscyplinarnej, pociągającego za sobą degradację.

Obowiązki i prawa szkolne szeregowych podchorążych rezerwy ustala rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

6) Art. 33 otrzymuje następujące nowe brzmienie: „Awanse na kaprali mogą nastąpić po ukończeniu z pomyślnym wynikiem szkoły podoficerskiej względnie specjalnego kursu lub też po zdaniu z pomyślnym wynikiem szczególnego egzaminu po uprzednio odbytej praktyce.

Organizację oraz przebieg nauki w szkole podoficerskiej lub na specjalnym kursie względnie zakres praktyki i szczególnego egzaminu ustali dla każdego rodzaju broni względnie służby osobne rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

7) W art. 39 należy w pierwszym zdaniu skreślić słowa: „szkoły oficerskie, względnie”.

8) W art. 51 należy po słowach: „marynarki wojennej” dodać: „oraz wszyscy ci poborowi, uznani przy poborze za zdolnych do służby wojskowej kategorii A, którzy nie służyli w służbie czynnej, a których Minister Spraw Wojskowych przeniósł do rezerwy”.

9) W art. 69 należy skreślić słowa: „dowódcy korpusu”, a wstawić słowa: „dowódcy pułku”.

10) W art. 71 należy w punkcie 2 po słowie „kwalifikacje” dodać słowa: „moralne i kwalifikacje z zachowania się w służbie”.

11) W art. 71 należy w punkcie 4 po słowach: „szkołę podoficerską” dodać słowa: „względnie kurs specjalny lub też zdał z pomyślnym wynikiem szczególny egzamin po uprzednio odbytej praktyce (art. 33 ust. 2)”.

12) Art. 72 otrzymuje następujące nowe brzmienie:

„Prawo mianowania podoficerów zawodowych i prawo pozostawiania na służbie zawodowej (art. 65) służy przelożonym, posiadającym uprawnienia co najmniej dowódcy pułku”.

13) Art. 75 otrzymuje następujące nowe brzmienie:

„Awanse na sierżantów (wachmistrzów, ogniomistrzów, majstrów wojskowych) mogą nastąpić pod warunkiem ukończenia przez podoficera zawodowego szkoły podoficerów zawodowych względnie specjalnego kursu lub też pod warunkiem zdania szczególnego egzaminu po uprzednio odbytej praktyce.

Organizację oraz przebieg nauki w szkole podoficerów zawodowych lub na specjalnym kursie, względnie zakres praktyki i szczególnego egzaminu

ustali dla każdego rodzaju broni względnie służby osobne rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych”.

14) Pierwsze dwa ustępy art. 86 otrzymują następujące nowe brzmienie:

„Podoficer zawodowy znajduje się w stanie czynnym, gdy należy do stanu faktycznego jednej z formacji wojskowych w ramach ogólnego etatu wojska.

Wszystkie stanowiska podoficerskie od plutonowego włącznie wżwyż powinny być obsadzone wyłącznie przez podoficerów zawodowych w odpowiednich stopniach”.

15) W art. 88 ustęp pierwszy należy po słowach: „może być podoficerowi zawodowemu”, wstawić słowa: „po przesłużeniu na stanowisku podoficera zawodowego co najmniej 6 lat”.

16) Art. 100 otrzymuje następujące nowe brzmienie:

„Szeregowi po odbyciu służby czynnej mogą być pozostawieni na własną prośbę w służbie czynnej wojskowej jako nadterminowi”.

17) Po art. 104 wprowadza się nowy tytuł jako tytuł V a.

„TYTUŁ V a.

Szeregowi uczniowie szkół wojskowych.

Art. 104 a) Szeregowym uczniem szkoły wojskowej staje się ten, kto na zasadzie ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej obowiązany jest do tej służby lub też uprawniony do służby w charakterze ochotnika i zostanie przyjęty oraz zaliczony do stanu faktycznego uczniów szkoły wojskowej jednego z następujących typów:

- 1) szkoły przygotowawczej,
- 2) szkoły oficerskiej,
- 3) szkoły oficerskiej dla podoficerów.

Zaliczenie poszczególnych szkół wojskowych do jednego z powyżej wymienionych typów ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 104 b) Szeregowi uczniowie powyższych szkół otrzymują następujące tytuły:

w szkołach przygotowawczych po ukończeniu szkoły rekruta tytuł: kadet-podchorąży,
w szkołach oficerskich i w szkołach oficerskich dla podoficerów tytuł: podchorąży.

Art. 104 c) Warunki przyjęcia do poszczególnych szkół wojskowych, jako też warunki przenoszenia uczniów z jednej szkoły do drugiej ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 104 d) Uczniowie szkół wojskowych nie otrzymują stopni szeregowych, wskazanych w art. 15 niniejszej ustawy.

Szeregowi, wstępujący do szkół przygotowawczych oficerów zawodowych, oraz podoficerowie zawodowi, wstępujący do oficerskich szkół dla podoficerów, zachowują swoje stopnie wojskowe, posiadane przed wstąpieniem do szkoły, a tem samem zachowują również wszelkie stąd wynikające uprawnienia.

W czasie pobytu w szkole nie noszą jednak odznak swych stopni oraz nie są tytułowani wedle stopni; w tej mierze podlegają ogólnym przepisom, stosowanym do uczniów szkół.

Podchorążowie rezerwy, wstępujący do szkół oficerskich po ukończeniu szkoły podchorążych re-

zerwy, nie korzystają w czasie pobytu w szkole oficerskiej z tytułu podchorążego rezerwy, przewidzianego w art. 16 niniejszej ustawy.

Art. 104 e) Postanowienia art. 18, 19, 20, 27 i 41 niniejszej ustawy mają zastosowanie również do szeregowych uczniów szkół wojskowych.

Art. 104 f) Szeregowi uczniowie szkół wojskowych podczas pobytu w szkole nie mogą otrzymać zwolnienia na zawarcie związku małżeńskiego.

Art. 104 g) Szeregowy uczeń szkoły przygotowawczej oficerów zawodowych, wybrany na posła do Sejmu lub Senatu Rzeczypospolitej, zostaje przeniesiony do kategorii szeregowych rezerwy, przyczem czas pobytu w szkole zalicza mu się na poczet powszechnego obowiązku służby wojskowej w służbie czynnej.

Szeregowy taki nie może być powołany do służby wojskowej nawet w czasie mobilizacji do chwili wygaśnięcia mandatu.

Do szeregowych uczniów szkół oficerskich dla podoficerów stosuje się art. 92 niniejszej ustawy, przyczem czas pobytu w szkole zostaje m zaliczony na poczet zobowiązania, złożonego w myśl art. 64 względnie 65 niniejszej ustawy przed wstąpieniem do szkoły.

Art. 104 h) Rodzaje i czas trwania urlopów szeregowych uczniów szkół wojskowych oraz uprawnienia poszczególnych przełożonych, dotyczące udzielania urlopów, ustala rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 104 i) Przepisy dyscyplinarne dla szeregowych uczniów szkół wojskowych do czasu ustawowego unormowania ustala rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 104 j) Obowiązki i prawa szeregowych uczniów, wynikające z tytułu kształcenia się w szkołach wojskowych, ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 104 k) Szeregowi uczniowie szkół wojskowych, wymienionych w punktach 1 i 2 art. 104 a) niniejszej ustawy, nie dopełniają przez czas pobytu w szkołach obowiązku powszechnej służby wojskowej w służbie czynnej, przewidzianego w art. 3 względnie art. 45 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 23 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. № 61, poz. 609), a czas spędzony w szkole przygotowawczej i oficerskiej nie zalicza się im na poczet uprawnień z tytułu wysługi emerytalnej.

Art. 104 l) Szeregowi uczniowie szkół przygotowawczych i oficerskich w razie opuszczenia szkoły z jakichkolwiek powodów przed jej ukończeniem, względnie przed uzyskaniem stopnia oficerskiego, są zobowiązani bez względu na wiek i niezależnie od czasu przebytego w szkole do odbycia bezpośrednio po opuszczeniu szkoły ustawowego okresu służby czynnej.

Czas wojskowej służby czynnej, odbytej przez uczniów przed wstąpieniem do szkół wojskowych, zalicza się w stosunku dzień za dzień na poczet powyższego obowiązku.

Całkowite lub częściowe zaliczenie czasu pobytu w szkołach przygotowawczych i oficerskich na poczet obowiązkowej służby czynnej może nastąpić w wyjątkowych wypadkach na warunkach, które określi rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Szeregowi uczniowie, występujący ze szkół przygotowawczych przed ich ukończeniem, tracą tytuł kadeta podchorążego, mogą natomiast otrzymać tytuł podchorążego rezerwy, o ile w czasie odslużowania ukończą szkołę podchorążych rezerwy.

Szeregowi uczniowie, występujący ze szkół oficerskich przed ich ukończeniem, mogą otrzymać tytuł podchorążego rezerwy.

Sposób odbywania służby wojskowej przez szeregowych uczniów wydalonych lub zwolnionych ze szkół wojskowych ustala rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 104 m) Podoficer zawodowy przechodzi z chwilą przyjęcia do szkoły oficerskiej dla podoficerów z grupy podoficerów zawodowych do grupy szeregowych uczniów szkół wojskowych.

Czas pobytu w szkole nie zalicza się mu na poczet czasokresu zobowiązania, składanego w myśl art. 64 i 65 niniejszej ustawy, o ile przepis artykułu 104 g) nie czyni w tej mierze wyjątku.

Bieg czasokresu zobowiązania, złożonego przez podoficera stosownie do art. 64 lub 65 niniejszej ustawy przed wstąpieniem do szkoły oficerskiej dla podoficerów, ulega przerwie na czas pobytu podoficera w tej szkole.

Czas pobytu w szkole oficerskiej dla podoficerów zalicza im się jednak na poczet ich uprawnień z tytułu wysługi lat uposażeniowej i emerytalnej.

Art. 104 n) Szeregowi uczniowie szkół oficerskich dla podoficerów w razie zwolnienia lub wydalenia ze szkoły przed jej ukończeniem lub po jej ukończeniu z wynikiem niepomyślnym zobowiązani są bezpośrednio po opuszczeniu szkoły do odslużenia w charakterze podoficera zawodowego pozostającego czasu zobowiązania, złożonego w myśl art. 64 względnie 65 niniejszej ustawy przed wstąpieniem do szkoły.

Całkowite lub częściowe zaliczenie czasu pobytu w szkole oficerskiej na poczet powyższego zobowiązania odslużowania może nastąpić w poszczególnych wypadkach z wyjątkowych przyczyn na podstawie decyzji Ministra Spraw Wojskowych.

Szeregowi uczniowie szkół oficerskich dla podoficerów przechodzą z chwilą zwolnienia lub wydalenia ze szkoły przed jej ukończeniem lub po jej ukończeniu z wynikiem niepomyślnym do grupy podoficerów zawodowych w posiadanym poprzednio stopniu, tracąc tytuł podchorążego.

Art. 104 o) Absolwenci szkół wojskowych są obowiązani do odslużowania w wojskowej służbie zawodowej co najmniej trzykrotnego czasu pobytu ich w szkole wojskowej jako ekwiwalentu za koszty studjów.

Wymiar i warunki odslużowania określi dla każdego typu szkół wojskowych rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 104 p) Do szkół wojskowych zalicza się również korpusy kadetów i szkoły dla małoletnich.

Uczniowie tych szkół nie są szeregowymi Wojska Polskiego i nie podlegają postanowieniom niniejszej ustawy.

Obowiązki i prawa uczniów korpusów kadetów, jak również uprawnienia wynikające z tytułu ich ukończenia ustali rozporządzenie Ministra Spraw

Wojskowych, wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Obowiązki i prawa uczniów szkół dla małoletnich (wraz z zaliczeniem poszczególnych szkół do tego typu) jak również uprawnienia wynikające z tytułu ich ukończenia, ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych”.

Art. 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia poleca się Ministrowi Spraw Wojskowych, zaś w odniesieniu do postanowień o korpusach kadetów art. 104 p) — Ministrowi Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Upoważnia się Ministra Spraw Wojskowych do ogłoszenia w drodze obwieszczenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolitego tekstu ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych Wojska Polskiego z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych niniejszym rozporządzeniem, i zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia i z tą chwilą tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy z niem sprzeczne.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
Dr. Dobrucki

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*